

Abstrakt

Výzkumy kontraurbanizace, které jsou stěžejním tématem této dizertační práce, představují vhodné pole, kde je možné zkoumat proměny soudobých společností a jejich sociálně prostorových organizací. Dynamika těchto proměn vyvolává poptávku po nových teoretických konceptech, které by umožnily probíhající změny uchopit, a které by poskytovaly vysvětlení těchto změn. Pojem kontraurbanizace není ustálený, už od svého prvotního použití představuje sporný termín. Z pohledu geografie osídlení vyvolala kontraurbanizace obecnou debatu o nastávajících trendech vývoje osídlení v urbanizovaných společnostech, která ukazovala na odlišné logiky koncentrace a dekoncentrace lidských aktivit. Kontraurbanizace operacionalizovaná jako migrační pohyb představuje výzvu pro řadu standardních uchopení migrace. Logika neekonomicky motivované migrace z center do periferií vyžaduje hledání alternativních vysvětlujících modelů i výzkumných metod. Hodnocení vlivu a dopadů kontraurbanizace v lokalitách je analogií na klasické sociálně vědní studie hodnotící integraci přistěhovalců z venkova ve městech.

Dizertační práce se skládá se dvou základních oddílů. První oddíl představuje širší teoreticko-metodologické uvedení do zkoumané problematiky. Kontraurbanizace je představena jako prostorový ale i sociální fenomén. Podrobněji je rozebrána kontraurbanizace jako proces v systému osídlení, kontraurbanizace jako forma prostorové mobility, a kontraurbanizace jako proces měnící populační a sociální strukturu v lokalitách a komunitách. Zvláštní pozornost je věnována soudobým společnostem, vztahům mezi mobilitami, životním stylem a hodnotovými orientacemi. Není opomenuta ani diskurzivní stránka výzkumu kontraurbanizace. Druhý oddíl, který tvoří stěžejní část práce, je sestaven z publikovaných prací autora. Příložené texty se skládají ze tří článků publikovaných v časopisech s impact factorem a jedné kapitoly v recenzované knize. Všechny jsou nejprve stručně představeny ve svých základních charakteristikách a poté přiloženy v originálním znění. Publikace ukazují nejen velkou rozmanitost výzkumů kontraurbanizace ale i metodologickou rozrůzněnost v přístupech, jak lze kontraurbanizaci či přímo související fenomény zkoumat. Dizertační práci uzavírá souhrnné hodnocení výzkumu kontraurbanizace v Česku.